

Izhaja v Trstu

Vsaki petek ob 5. pop.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Uredništvo in upravljalstvo
ul. del Lavatoio št. 1, I.
Telefon 18-67.

NARODNI DELAVEC

Posamezne števe se prodajajo po 6 stot.

Inserati se računajo na milimetre v širini na kolone, in sicer po 8 stot. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru.
Naročnina za celo leto K 4.—; za pol in četrt leta razmerno.

Glasilo „Narodne delavske organizacije“ in „Zveze jugoslovanskih železničarjev“.

Narodna delavska organizacija,

vabi na

izredni občni zbor

ki se vrši

v nedeljo, dne 22. majnika t. l.
v veliki dvorani Nar. doma v Trstu.

DNEVNI RED:

1. Organizacijski statut.
2. Izprememba pravil.
3. Izprememba pravil podpor. zaklada.
4. Pristop N. D. O. k češki delavski zvezi.
5. Delavska hranilnica in posojilnica.
6. Razno.

Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob 8. uri, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu članov.

V smislu pravil je samostalne predloge naznaniti odboru 8 dni pred občnim zborom.

Z ozirom na to, da so na dnevnem redu tako važne točke, prosimo res točne udeležbe. Za vse točke je treba resne in temeljite razprave, ki ne bo kratka, zato prosimo, da se člani udeležijo razprave z ono resnostjo, in treznostjo, ki je potrebna za tako važno stvar, da bo mogoče rešiti vse točke.

V Trstu, dne 6. majnika 1910.

Odbor N. D. O.

Ljubljanska N. D. O. v Trstu.

Nedelja, dne 8. t. m., je bila za naše tržaško narodno delavstvo zopet dan izrednega veselja, kajti ta dan je naše delavstvo imelo v svoji sredi svoje drage tovariše iz središča Slovenije, iz bele Ljubljane. Z vso svojo navdušenostjo, ki jo je le zmožen slovenski, v vednem boju z narodnim nasprotnikom stoječi Trst, je sprejelo naše delavstvo svoje ljubljanske tovariše. Krepka desnica v boju utrjenega tržaškega slovenskega delavca je v bratski ljubezni stiskala roko svojega stanovskega tovariša iz Ljubljane, oba skupaj pa sta si vnovič objubila, da bodeta vse svoje moči posvetila enemu velikemu, vzvišenemu namenu — osamosvojitvi slovenskega delavstva širini naše domovine. Na svoji rodni slovenski zemlji naj ima slovenski delavec kruha zase in za svoje, svoji rodni grudi v obrambo naj se slovenski delavstvo združi in poraste v mogočno armado, ki bo pripravljena vsaki čas skočiti proti sovražniku svojega rodu in jezika. Telesno in duševno krepka pa mora biti ta armada narodnega delavstva, složna in edina v vsem svojem dejanju in nehanju, vsaki posameznik se mora zavedati velikega cilja skupnosti. Zato pa je treba, da prihaja brat k bratu, zato je treba, da spoznamo drug drugega, zato so prišli naši tovariši iz bele Ljubljane, da se spoznamo, da se tem ožje oklenemo drug drugega, da se skupaj navdušimo za skupno delo v dosego skupnih ciljev.

Ne bomo natančneje opisovali vseh dogodkov prošle nedelje, saj so našim bralcem itak znani, dotakniti se jih hočemo torej le bolj, na kratko.

Ljubljanski tovariši so dospeli v Trst zjutraj ob 7.10 s posebnim vlakom južne železnice. Tržaška N. D. O. jih je prišla sprejeti na kolodvor z društveno zastavo in godbo na čelu. Na peronu je pozdravil goste podpredsednik tržaške N. D. O., tov. Kranjc, a zahvalila sta se za pozdrav predsednik ljubljanske N. D. O. tov. Juvan in član vaješke skupine ljubljanske Drenovec. Pred kolodvorom pričakovala Ljubljancev velikanska množica narodnega delavstva, ki je navdušeno pozdravljala svoje ljubljanske tovariše ter jih v veličastnem sprejemu spremila v Narodni dom. Med potom so goste obispale gospe in gospodične s cveticami.

Pripelalo se je s posebnim vlakom 508 izl. tnikov, a množica, ki jih je pričakovala, je šela gotovo do 4000 oseb.

V Narodnem domu je pozdravil ljubljanske tovariše v imenu tržaške N. D. O. tov. dr. Brnčić, ki je tudi prečital pozdravno pismo tovariša predsednika dr. J. Mandića, v imenu tržaškega slovenstva sploh pa državni in deželni posl. tov. dr. Rybář. Zahvalil se je nato za sprejem tov. Juvan in predsednik ljubljanske vaješke skupine Siard. G. a Juvanova je sporočila tržaškim tovarišem pozdrav ljubljanskih tovarišic in pripela ob velikanskem navdušenju cele množice venec z narodnimi trakovi na našo modro zastavo. Govoril je nato še tov. Škerlj iz Ljubljane, nakar so potem ljubljanski gostje v manjših skupinah odšli k zajutruku v raznih narodnih gostilnah.

Poudariti moramo tu, da so bili gostje s postrežbo prav zadovoljni in da so narodni gostilničarji res storili v vsakem oziru svojo dolžnost.

Nato so si Ljubljancev v spremstvu tržaških tovarišev ogledali mesto. Najprej so šli v prosto luko, kjer so si ogledali velike parnike Lloydove in Austro-Amerikane. Zelo jih je tudi zanimal ribji trg in promet na pomolu sv. Karla.

Na nadaljnjem sporedu je bil ogled Lloydovega arsenala, tehničnega zavoda pri sv. Marku in mestne plinarne. Ravnateljstvo Lloyda je rade volje ustreglo tozadevni prošnji, pač pa ni dovolilo ogleda ravnateljstvo tehničnega zavoda, ker se ni moglo dotedaj izposlovati dovoljenje mornaričnega poveljstva. Ravnateljstvo mestne plinarne pa je s hvalevredno postrežljivo stjo ugodilo tozadevni prošnji.

Tržaške N. D. O. se je obrnila na ravnateljstvo mestne električne železnice, da bi v gotovem času pomnožilo število vozov na škedenjski progi, da bi se izletniki mogli v večjem številu obenem popeljati do Lloydovega arsenala, toda ravnateljstvo ni ustreglo tej želji, vsled česar je ogled arsenala nekoliko zapoznel.

Izletniki so si ogledali arsenal in potem večinoma odšli k obedu, dočim si je vaješka skupina ogledala še mestno plinaro. Ravnateljstvo plinarne je določilo delovodje, ki so razkazovali ukaželjni mladini plinarske naprave, zlasti pa so se potrudili slovenski delavci v plinarni, da bi se vajenci čim bolj poučili o delu in delavskih razmerah v plinarni. Najprisrčnejša jim hvala!

Skupni obedi so se vršili v narodnih gostilnah pri sv. Jakobu, nekaj gostov pa se je odpeljalo v mesto.

Popoldne se je vršila ljudska veselica „pri Tirolcu“ pri Sv. Mar. Magd. Zg. Prostorni vrt je bil natlačeno polen občinstva, katerega pa je moralo gotovo še enkrat toliko oditi, ker ni bilo več prostora. Tu ste šentjakobska čitalnica in pevsko društvo „Ilirija“ zabavali občinstvo s svojimi zbori, tamburaši ljubljanske vaješke skupine pa so zaigrali nekaj koncertnih komadov, potem pa so zasvirali k

plesu. Veselica se jo v kljub neugodnemu vremenu obnesla prav dobro.

Po veselici je vse občinstvo odšlo v mesto in se je zbralo pred Narodnim domom, kjer je vaješka skupina ljubljanske priredila predstavo „Divjega lovca“. Gledalše sicer ni bilo prav dobro posečeno, in gotovo je marsikomu žal, da je izostal, ko je izvedel, kako lep uspeh je dosigla predstava. Posameznih igralcev ne bomo hvalili rečemo le, da na tržaškem odru že nismo videli kmalu tako dobro uspele predstave. Po „Divjem lovcu“ je nastopil hrvatski dramatični umetnik Schw rz v Zolini „Zadnji steklenici“ in svojo težko ulogo izvedel res umetniško. V pavzah je sviral orkester šentjakobske čitalnice in žel za svoje dovršeno izvajanje živahno pohvalo.

Po predstavi so ljubljanski gostje v družbi domačega delavstva preživeli še par veselih uric v raznih narodnih gostilnah. Odpeljali so se s posebnim vlakom ob 2. popolnoči in spremila jih je na kolodvor velika množina ljudstva ki jih je ob odhodu pozdravljala z burnimi klic „živeli Ljubljancev“ in „nasvidenje v Ljubljani“.

Tako je torej potekel ta dan v znamenju bratske ljubezni med ljubljanskim in tržaškim delavstvom.

Privedel je ljubljansko narodno delavstvo v Trst pred vsem namen, kakor smo že rekli zgoraj, da se spozna z našim tržaškim delavstvom in da se čim bolj utrdijo že obstoječe bratske zveze med obema organizacijama. Ta namen se je dosegel v polnem obsegu. Spoznali smo se, in ker smo se spoznali, smo tudi vzljubili drug drugega kakor brata brat, in segli smo si v roke, da bomo slej ko prej ramo ob ramo šli v boj za naše pravice, za naš napredek.

Izrečno poudarjamo, da ni niti ljubljanska niti tržaška N. D. O. imela pri prireditvi tega izleta nikakega demonstrativnega, izzivalnega namena. Ako so šli tisoči slovenskega delavstva sprejemati svojih tovarišev, jih je v to navedla njihova narodna in stanovska zavest in pa dolžnost, da pozdravijo svoje stanovske tovariše, svoje rodne brate. Šli smo, da jih pozdravimo, da jih sprejmemo, kakor sprejme brat brata, in kdor to izpozna, nam ne more očitati, da smo hoteli stem žaliti našega sosa, kateremu tudi prepuščamo, da sprejema svoje brate po svoji mili volji. Zato tudi izrekamo svoje priznanje nasprotnišemu javnemu mnenju, izraženemu v javnih listih, ki je strogo — prvič ob tej priliki — obsodilo razgrajaje, ki so se predrznili žaliti naše goste. Tako je prav, da bi le vedno ostalo tako, in le škoda, da ni bilo vedno tako; koliko moči se je po nepotrebnem skrhalo na obeh straneh v onem hudem boju, večkrat proizzvanem le po brezsmiselnem odrekanju nam zajamčenih pravic!

Izlet pa je imel, zlasti za vaješko skupino, obrtni in trgovski naraščaj, velepučen značaj. Mladina si je ogledala način pomorskega prometa, ogledala si je velikanske industrijske delavnice, kjer se gibljejo tisoči delavnih rok, videla je ono silno naporno delo v plinarni, videla, kako se pretvarja težko delo delavca trpina v naprave obče blaginje v korist splošnosti, počela se je o marsičem, kar ji je bilo doslej še popolnoma tuje, razširila je znatno obzorje svojega znanja. Vodstva teh zavodov so nam dala drage volje priliko, da smo mogli vse to nuditi našim tovarišem, zato jim tudi izrekamo odkrito priznanje in to tembolj, ker so, dasiravno sicer naši nasprotniki, kot močje pripoznali naše dobre namene in nam po svojih močeh omogočili njihov doseg. Naj bi se le še večkrat nudila taka prilika, in navadili bi se spoštovati drug drugega, gotovo niti njim niti nam v škodo!

Tako pač moramo biti res zadovoljni z uspehom, ki ga je dosegel izlet Ljubljanskih tovarišev v našo sredo, in moremo le želeti, da ta uspeh ne bi bil zadnji

svoje vrste. Vsako pa nas veže dolžnost, da vrnemo našim tovarišem v Ljubljani njihov poset, in zato naj zaključimo to poročilo z besedami, ki jih je navdušeno klicalo tržaško narodno delavstvo ljubljanskim tovarišem v slovo:

Živela ljubljanska N. D. O!
Na svidenje v Ljubljani!

„ ZVEZA „

JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIČARJEV.

Javni shod 26. aprila 1910.

K tretji točki dnevnega reda: Bolniška blagajna južne železnice, je poročal l. podpredsednik Z. J. Ž. sledeče: Poznamo vsi bolniško blagajno, še bolj pa njene pomanjkljivosti. Mi vemo le, da plačujemo 2% od naše plače, nudi pa nam bolniška blagajna prav malo. Neumljivo nam je, zakaj kopiciti ta blagajna premoženje, in to z našim denarjem.

V primeri je v tem oziru c. kr. drž. železnica bolj humana. Pri državni železnici plačuje o člani tudi samo 2% od svoje plače, ugodnosti pa imajo vse druge. Tako ima član na razpolago zdravnika in zdravilo, ali to ne samo on, ampak pri poročenih tudi njegova žena in otroci, vrhu tega pa dobijo zaostali po smrti člana tudi pogrebni prispevek. To so razlike, ki jih je težko umevati pri eni in isti visokosti prispevkov članov. Južna železnica v marsičem ravna s svojimi uslužbenci po mačehovski in tako tudi pri bolniški blagajni. Da bi južni železnici ne bilo možno, dati nam istih ugodnosti, kakor jih da svojim članom bolniška blagajna državne železnice, o tem ni dvoma, kajti bolniška blagajna ima lep preostanek in je le na nas, da prepričamo upravo južne železnice, da tudi žena in otroci potrebujejo zdravnika in zdravil, in ako premaga to drž. železnica, mora premagati to tudi južna železnica, to pa tembolj, ker tukaj ne žrtuje uprava, ampak člani iz svojih dohodkov. Tudi glede zdravnikov je treba nekaj preureditve in se bomo obrnili v tej skupni zadevi na upravo južne železnice, katera bo, to vsaj upamo, ugodila tej upravičeni naši zahtevi.

K četrti točki: Slučajnosti se je oglasilo še več članov, med temi tov. Regent in tov. Bufon. Obravnavalo se je tudi o službenih razmerah čuvajev in se skliče v tej zadevi posebna anketa.

Ustanovni shod podružnice Maribor

Z. J. Ž.

Ob jako lepi udeležbi slovenskih železničarjev se je vršil na praznik 5. maja t. l. „ustanovni shod“ podružnice Maribor „Zveze jugoslovanskih železničarjev“. Poleg železničarjev se je udeležilo tega shoda tudi nekaj drugih slojev, kar nam priča, da uživa ustanovitev te podružnice simpatije med slovenskim občinstvom.

Predsednik pripravljalnega odbora, tov. Kejžar otvoril ustanovni shod s primernim nagovorom, pozdravi navzoče goste in zastavnik železniških uradnikov. Med temi je bil tudi predsednik podružnice Zidanimod društva jugoslovanskih železniških uradnikov, gospod Vargazon. Oprostili so se, ker se niso mogli udležiti shoda drž. posl. dr. Ploj in Roblek, dež. posl. dr. Kukovec, in Rosina in osebno pri predsedniku Z. J. Ž. drž. posl. Rybar iz Trsta. Kejžar poroča, da je rodoljubni odvetnik gospod dr. Rosina obljubil brezplačno zastopstvo železničarjev, članov Z. J. Ž. v službenih zadevah, kar se vzame z navdušenimi vzkliki naznanje.

Nato je predsednik „Z. J. Ž.“ tov. oficijant Hochmüller navzoče prilično takole nagovoril: Veseli me, videti vas zbrane v tolikem številu, česar nisem pričakoval, in vas pozdravim prav prisrčno v imenu centrale Z. J. Ž. v Trstu. Veseli me, da

vidim tukaj tudi zastopnike drugih slojev, posebno pa zastopnike železniških uradnikov.

Predno vam razložim pomen naše organizacije Z. J. Ž., podam vam nekaj zgodovine, kako je nastala naša organizacija „Zveza jugoslovanskih železničarjev“.

Kakor povsod, smo tudi mi v Trstu poznali le eno organizacijo železničarjev in to je mednarodna ali socialdemokratska organizacija železničarjev pod vodstvom strokovnega tajnika Kopača.

Precej je bilo v tej organizaciji tudi slovenskih železničarjev ali to več ali manj le po vplivu svojih predpostavljanih nemških železničarjev. Ker imajo seveda ne samo pri uradnikih, ampak tudi pri nižjih uslužbencih boljša mesta tujci Nemci, so po pritisku teh pristopali k socialnodemokratski organizaciji seveda tudi železniški delavci — večinoma prisiljeni. Vedno pa so slovenski železničarji čutili potrebo po svoji lastni organizaciji, kajti videli so čim dalje bolj, kako se Slovenci zapostavljajo celo pri socialdemokratski organizaciji. Ako je bilo navzočih tudi 80% Slovencev, govorilo se je na shodih vedno na dolgo in široko nemško, za slovenski jezik in slovenske železničarje pa ni bilo časa in ne potrebe. Ko je nekoč neki slovenski železničar vprašal po nemškem referatu, ali se bo tudi slovensko govorilo mu je referent odgovoril: „Ja, na zadnje se bom moral učiti še kitajsko“.

Torej slovenski železničarji, ki so organizirani pri socialdemokratski organizaciji so — kitajci. Ker pa to vendar niso hoteli biti vsi slovenski železničarji, so se priklopili, nekaj čez 200 N. D. O.

Ali tukaj število železničarjev ni prav hotelo napredovati, kar je tudi umevno, ker je bila to mešana organizacija, ki ne more posvetiti zadosti pažnje razmeram železničarjev.

In tako se je sčasoma porodila misel na lastno organizacijo slovenskih železničarjev, kar je tudi umevno, kajti uspešno zasledovati težnje železničarjev more le organizacija, ki se peča le z železničarji.

In v tej misli po lastni organizaciji je bil tedanji pripravljalni odbor jako skromen, priklopiti se je mislilo jugoslovanske železničarje kot podružnico „Zemske jednote zriženca dráh“, (deželni zvezi železniških uslužbencev) v Pragi.

Izvoljen že v odbor za ustanovitev podružnice sem začel premišljevat in sem prišel do prepričanja, da bi bilo za nas bolj umevno in tudi uspešno, da si ustanovimo jugoslovanski železničarji svojo samostojno organizacijo, katero smo krstili „Z. J. Ž.“

Omeniti hočem še, da je štela „Zemska jednota“ v Pragi, ki se je porodila še v veliko večjih težkočah, kakor pa Z. J. Ž., prvo leto samo 138 članov, ki pa šteje danes po najnovšem izkazu 26000 članov.

Združeni pa so vsi severoslovanski železničarji v takoimenovani „ligi“, ki šteje danes skupno z uradniki 36000 članov Čehov in Poljakov.

(Dalje sledi.)

zjž — Dvojna ali mednarodna mera. Internacionala je edina zastopnica železničarjev, ker je splošno avstrijska, — oprostite, zmotil sem se, ker je splošno znano, da terorizira vsakega, kdor ne moli mednarodnega boga in noče njej hlepčevsko služiti. Tako se dela povsod pri sodrugih in celo svoboda se jemlje, ako ni zapriseged posameznik na mednarodno svobodo.

Poglejmo slučaj. Leta 1909 je bil neki prožni čuvaj 8 dni bolan in drugi mesec, ko je prosil za svoj mesečni prosti dan, mu je odgovoril prožni mojster, da ne dobi prosto, ker je bil prejšnji mesec bolan in sicer, da ne dovoli sekcija. To je bil čuvaj, ki seveda ni bil član internacionale, ampak Z. J. Ž.

Drugi slučaj. To leto sta bila bolna dva sodruga, prožni čuvaj in njegov namestnik, pomožni čuvaj. Obadva sta dobila svoj prosti dan, in to tudi pomožni čuvaj, ki je uslužben kot prožni delavec. Tema dvema je dovolil prožni mojster vzhle njuni boleznj prosti dan in ni rekel, da sekcija ne dovoli. Stari čuvaj pa, ki je imel nesrečo biti bolan, a seveda ni sodrug, pa ne sme dobiti prostega dne, ki njemu pripada.

Vprašamo torej prožnega mojstra, ali je res tukaj kriva sekcija, ali morda le on. Menda c. kr. sekcija za vzdrževanje proge, Gorica II. vendar ne bo delala razlike med sodrugji in nesodrugji železničarji. Prožnemu mojstru pa priporočamo — enakost za vse.

zjž — Železničarske organizacije. Nam se hoče predbacivati, da smo po tolikem času zapostavljanja nas slovenskih

železničarjev odločili se, postaviti v svet organizacijo jugoslovanskih železničarjev, ki temelji na narodni podlagi. Ali poudarjali smo že večkrat, da bi bila naravnost malomarnost, ako bi mi mirnim očesom gledali, kako se združujejo železničarji nemške narodnosti na narodni podlagi v organizaciji „Reichsbund deutscher Eisenbahner“ (Državna zveza nemških železničarjev), Verkehrsbund (prometna zveza) ki tudi ni nič drugega, kakor nemška organizacija s centralo na Dunaju, kateri pripada tudi precej slovenskih železničarjev, in ostali železničarji pa bi se izgubljali v mednarodnem morju sodrugov. Na ta način bi bil slovenski železničar le še igrača v rokah nemškonacionalnih in internacionalnih organizacij, ki po svojih načelih zasledujejo vse drugo, samo ne koristi slovenskega železničarja.

Ako bi stali mi mirno na strani temu organizatoričnemu gibanju, potem bi se res ne smeli čuditi, da nas smatrajo za železničarje slabše vrste, katerim pripadajo le še ostanki službenih mest, in bi nas počasi izpodrinili popolnoma od — boljše — železniške službe, bodisi uradnika ali poduradnika ali uslužbenca.

Kdor ne pozna še Nemcev, naj jih gre opazovat, in ako ima le malo priložnosti pokukati v njih skrivnostne namene, bo dobil kmalu drugo mnenje o njih organizacijah in bo tudi odobroval, če je bil tudi zagrižen slovenski socialdemokrat, da smo storili mi le prav in je bil zadnji čas, da se je ustanovila Z. J. Ž.

Omenjamo, da se je nacionaliziral tudi „Beamtenverein“ (to je uradniško društvo je postalo nemško-narodno) in to za nas slovenske železničarje ni brez pomena.

Nadalje se je v Trstu ustanovilo društvo „Verein deutscher Staatsangestellter im Küstenland“ (društvo nemških državnih nameščencev na Primorskem). To zborovanje se je vršilo dne 18. marca, katelega se je udeležilo lepo število nemških drž. uslužbencev. In pogledjmo si predsedstvo. Predsednik je železniški uradnik, nadaljnih 6 odbornikov je nemških železničarjev. Tukaj se menda vendar ne bomo več obotavljali, da bi ne povedali jasno, da imajo ta društva ves drug namen in pomen, kakor pa zasledovati svoje stanovske interese, ko se Nemcem itak pri vseh uradih predobro godi in ko sploh ne spadajo na naša domača tla. Naj poskusi kak Slovenec dobiti službo med Nemci, se bo kmalu poučil, komu gre kruh na nemških tleh. Še za navadnega slugo kakega u ada ga ne sprejmejo, ker mora biti nemškega pokoljenja.

Zatorej na strože, da se nam kaj takega ne zgodi na naši domači grudi.

zjž — C. kr. kurilnica v Gorici. Kakor smo že svoj čas poročali, se je sprivil znani nam Rotar-Rautar k sodnji, ali mislili smo, da bo tožil kje drugje in koga drugega, pa je tožil le čistilnega kurjača Gesama, ker ga je le-ta obdolžil, da je kradel. Čuditi se moramo, da ima kdo, ki ima maslo na glavi, korajžo, iti na solnce in glej, Rotar je šel tožiti in je dobil v sodnijski sobi pečat — tatu, kajti Gesam je bil oprošč en. Ko je čutil Rauter, da mu primanjkuje sape, se je hotel rešiti še z nekim — priporočilom — od prejšnjega imenitnega načelnika Neudegga, katero je pomolil sodniku pod nos. Ali sodniku je to preveč zasrdelo in mu je dal vedeti, da ne potrebuje pri svoji razsodbi kakega inšpektorja, in pečat je bil Rauterju pritisnjen. Torej se je tukaj vendar sodnijsko dokazalo, da bi se moral odpustiti iz službe Rotar-Rauter in ne Gesam. Gesam je bil torej odpušč en in za njim bi moralo priti po izreku strojnega mojstra Scholza še par članov Z. J. Ž. Ker se pa tega vendar ni smelo trpeti, da bi se kar tako pometalo z našimi člani, se je Z. J. Ž. zavzela za čistilnega kurjača Gesama, ki je bil po pravični preiskavi cele zadeve tudi zopet sprejet v službo in do popolnega zadoščenja v celi tej zadevi je pripomogel še ljubljenec Neudegga in Scholza, kurilniški delavec Rotar-Rauter s svojo sodnijsko tožbo.

Slava mu!

zjž — Poziv čuvajem. Opozarjamo že danes, da se vršijo v zadevi čuvajev c. kr. državne železnice shodi in sicer v soboto, dne 4. junija t. l., zvečer v Trstu, v nedeljo, dne 5. junija, popoldan pa v Gorici, Jesenicah in Lupoglavu. Natančni podatki v drugi številki. Železniški čuvaji, delajte na to, da se udeležite vsak ta dan službe prosti čuvaj shoda ker gre za skupno vprašanje čuvajev tržaškega ravnateljstva.

zjž — Železniška nesreča. V Kanfanaru je povozil vlak 312 na zatvornici

2 prihajajoča voza, ker zatvornice niso bile zaprte. Mrtv ste 2 osebi. Vzrok nesreče: Praobložnje službenega časa čuvajev. O tem še hočemo govoriti.

Odlomek Kopačevstva.

„Vi še dandanašnji sejete med železničarje razdor in ne delujete znami vsopredno marveč proti nam in stem proti železničarskim interesom.“ Tako je pisal tajnik Josip Kopač.

Torej Z. J. Ž. seje med železničarje razdor! Sodrugi Kopač, ne bodite smešni! Kdo vam bo verjel, da tisti ki z družuje železničarje, s tem svojim združevanjem dela razdor. Kaj takega more trditi le tisti, ki nima niti najmanjšega smisla za skupnost, za resnične skupne interese, temveč mu je mar le korist gotove stranke. Z. J. Ž. je vedno in botudi vednostal nastališču, da je kot taka le stanovska, strokovna organizacija, da noče biti nikdar in nikoli privesek kake politične stranke. Ako povdarja narodno stališče, povdarja za to, ker je njen glavni namen varovati in braniti koristi slovenskega železničarja na slovenskih tleh, ker je nje namen zagotoviti slovenskemu železničarju obstanek na njegovih domačih rodnih tleh, ker hoče doseči to, da bo imel slovenski železničar svoj kruh v svoji domovini, da bo ta slovenski železničar prav zato, ker je domačin in torej vsled tega prav posebej usposobljen za službo med svojci, tudi zavzel svoji posebni usposobljenosti primerno mesto, ne pa da bi ga prav zaradi njegove narodnosti še prezirali in ga zapostavljali tujerodnim železničarjem, ki ne samo niso jezikovno usposobljeni za službovanje v naših krajih, temveč imajo tudi dovolj prostora v svoji lastni domovini, saj mora slovenski železničar vkljub svoji jezikovni usposobljenosti za službovanje v svoji domovini službovati v tujini, dočim službujejo tujerodci med nami.

Z. J. Ž. torej ne pozna nikakega strankarstva, ne zagovarja koristi nobene stranke in se ne vtika v nikako strankarsko politiko, dočim pa je železničarska organizacija, katere strokovni tajnik je Josip Kopač, čisto navaden privesek brez narodne socialno-demokratske politične stranke in ji je kot taki pred vsem skrb za politično-strankarske namene, v drugi vrsti šele za stanovske koristi učlanjenih železničarjev.

Vprašamo torej: ali se potem pravi, sejati razdor med železničarje ako Z. J. Ž. združuje v svojem okrilju železničarje slovenske narodnosti, da jim na njihovih rodnih tleh pribori tak obstoj, kakor jim gre po njihovi usposobljenosti? Smešna je taka trditev, ki pa postaja še smešneša, ako prihaja iz ust človeka, ki danzadnevom kriči v svet svojo „mednarodnost“, ki hoče biti vsaki narodnosti posebej in vsem skupaj enako pravičen, iz ust socialno-demokratskega strankarja, ki bi prav po svojih „vsem enako pravičnih nazorih“ moral šele podpirati taka stremljenja, ne pa da bi se celo boril proti njim.

Ali seveda! Kaj je Kopaču za resnico in pravico! Njemu je le za politično-strankarske koristi socialnodemokratske politične stranke in zato potem govori o „sejanju razdora“. Toda pove naj nam Kopač, kdo more siliti katerega koli železničarja, da mora biti pristaš te ali one politične stranke, kakor to dela prav Kopač sam, ki s svojim očitanjem „razdora“ jasno izpoveduje svoje nevzdržljivo načelo, da bodi vsak železničar socialnodemokratski strankar! In ali potem sejajo tisti razdor, ki združujejo v skupno obrambo stanovskih koristi tiste železničarje, ki nočejo biti socialno-demokratski politični strankarji, ki se prav zato odrekajo vsake zveze s Kopačevo organizacijo, ker ima naravnost politično-strankarski značaj, ne pa stanovskega! Kopač, tu pač biješ sam sebe po nosu, kajti razdor med železničarje je zanesle tisti, ki jih je hotel izrabljati in jih še izrablja v svoje politično-strankarske namene, in ta ni pri nas nihče drug, kakor prav sodrug Josip Kopač sam in politični somišljeniki voditelji socialnodemokratske stranke. Naj bi socialni demokrati ne izrabljali strokovnih, stanovskih organizacij v politično-strankarske namene, pa bi tudi ne bilo „razdora“!

Sedaj pa še ta strahovito kunštna logika strokovnega tajnika sodruga Kopača! Skoraj v isti sapi, ko konstatira zgoraj, da je Z. J. Ž. ponudila res bratsko roko

za skupni, torej ne samo vsopredni nastop, ji očita Kopač, da ne deluje vsopredno z nami, marveč proti nam.“ Skoraj bi vprašali Kopača, ali ima sploh kaj pojma o tem, kaj pomeni beseda „vsopredno“. Kopač ne more dokazati niti enega slučaja, da bi bila Z. J. Ž. kedaj nastopila proti njegovi železničarski strokovni organizaciji, kadar je ta kot taka storila kak korak v korist zboljšanja razmer železničarjev, pač pa je s svoje strani, po svojih močeh gotovo vselej storila potrebne korake v dosegu istega cilja. Po misljenju pametnih ljudi, katerim se ne mešajo pojmi, se pravi takemu delovanju, z ozirom na obstoječe razmere — vsopredno delovanje. Ako se je Kopač toliko skregal s pametjo, da imenuje tako delovanje — „proti železničarskim interesom“, potem ga v resnici pomilujemo.

Da pa Z. J. Ž. ne bo podpirala politično-strankarskih interesov socialnodemokratskih, bo pač menda umljivo tudi Kopaču, saj se Z. J. Ž. kot stanovska organizacija ni in ne bo nikdar vmešavala v politično-strankarske zadeve, ker ni bil to nikdar njen namen in ker njeno nepolitično stališče kratkoma popolnoma izključuje kaj takega. Kakega političnega prepričanja so njeni člani, to ni stvar Z. J. Ž., saj je vsakomur prosto, da si izvoli stranko po svoji lastni volji in lastnem prepričanju, dočim pa mora biti vsak član Kopačeve železničarske organizacije obenem socialnodemokratski strankar. Ne samo malo, temveč precej čudna je potemtakem Kopačeva trditev, da deluje Z. J. Ž. proti železničarskim interesom, in to morda zato ker ne deluje „vsopredno“ s socialnodemokratsko stranko kot tako, pri čemer naj bi po Kopačevem značilo to „vsopredno“ — „za“ socialnodemokratsko stranko. Kaj takega seveda ne bo doživel Kopač, niti njegova stranka, kakor tudi ne nobena druga. Če pa potem smatra to Kopač za „delovanje proti železničarskim interesom“, prosto mu, vsak pameten človek se mu bo — smejal.

Ako pravi potem Kopač, da je njegova organizacija že storila vse potrebne korake v varstvo železničarskih interesov, in da bo tudi nadalje storila to po lastni preudarnosti, ako v nadaljnem odklanja na podlagi tako slabo podprtih razlogov vsako skupno delovanje z Z. J. Ž. v dosegu skupnih namenov, potem res ne vemo, kaj naj mislimo o takem varuhu železničarskih koristi. Je pač zastoj, Kopač ne more utajiti dejstva, da obstoji poleg njegove starejše, a propadajoče železničarske organizacije naša mlada, a krepko rastoča Z. J. Ž. Vse njegovo bahavo kričanje, da je le njegova organizacija edina upravičena zastopnica železničarskih interesov, je ničev in to tembolj, ker prav to kričanje kaže, da veliki socialist Kopač nima niti pojma o načelih, ki jih pridiga danzadnevom. Kaj bi rekli oni veliki socialni misleci, ki so vsemu svojem delu postavili na čelo zvišeno geslo o svobodi mišljenja in prepričanja, pa bi sedaj videli tega malega Kopača, ki se bahavo imenuje njihovega apostola, pa z vsako besedo tepta v blato ono, kar je bilo njim najsvetejše, na kar so zgradili svojo ponosno stavbo moderne uredbe človeške družbe. O Kopač, kako si res majhen v svoji strankarski zagriženosti, svojem strankarskem šovinizmu, tako majhen, da nas nikakor ne dosežejo tvoji pljuanci. Le pljuvaj in izpljuvaj se, mi se le smejemo tvoji onemogli jezi in gremo naprej preko tebe, kako da te ni. Bodočnost je naša in nad teboj se ne bomo spotikali!

Domače vesti.

d. — K izletu ljubljanske N. D. O. v Trst naj pripomnimo še par stvari. V poročilih o raznih prireditvah ob tej priliki se je zlasti poudarjalo, da je bil veselični prostor „pri Tirolcu“ skrajno neprimeren. K temu naj pripomnimo, da je bil ta prostor vzhle svoji neprimernosti vendar še najprimernejši. Pomisliti je treba, da so bili izletniki utrujeni že po vožnji in potem zlasti še po ogledovanju mesta. Iz proste luke pa do planarne je dolga pot. Ker tramvajska družba ni ugodila želji, da bi vozili po trije vozovi skupaj na škedenjski progi, se je ogledovanje Lloydovega arsenala moralo zakasniti za celo uro, tako da so bili izletniki z ogledovanjem planarne gotovi komaj ob 1 in en četrt. Res neusmiljeno bi bilo potem izletnike tirati nazaj v mesto, da bi tam imeli obed. Zato se je obed pripravil pri sv. Jakobu. Z ozirom na to, pa je bilo treba tudi popoldansko veselico prirediti v bližini sv. Jakoba, in tu ni nikjer boljšega prostora, kakor „pri Tirolcu“. Ali naj bi bili morda priredili veselico pri sv. Ivanu, da bi morali izletniki eno uro daleč k ve-

veliki? In pistorov pri sv. Ivanu itak ni dosti večji od onega „pri Tirolcu“, burji je pa še bolj izpostavljen. Drugod pa itak ni v Trstu primernega prostora. Ali naj bi šli od sv. Jakoba celo v Barkovlje? Ali pa k „Bergerju“ metat naš težko priljubljeni denar našim zagrizenim sovražnikom v žep? Drugih takih prostorov pa ni v Trstu. Toliko smo hoteli pripomniti glede veselilnega prostora. Glede predstave v Narodnem domu pa se popolnoma strinjamo s poročilom v „Edinosti“, ki pravi, da je bilo opaziti marsikoga, ki ga ni bilo. Res je, inteligenca je razun častnih izjem skoraj popolnoma izostala, zato so tudi bili sedeži precej prazni. Delavstvo je storilo svojo dolžnost. Pripomnimo naj tu, da je ljubljanska N. D. O. priredila vse te prireditve z edinim namenom, da pokrije stroške za vožnjo vajencev. Bilo je okrog 100 vajencev, torej stroškov za vožnjo zanje najmanj 580 K. To je bilo treba pokriti. Ako je bilo pri veselici „pri Tirolcu“ nad 300 K čistega, ima torej ljubljanska N. D. O. približno 200 K izgube, česar bi ne bilo, ako bi bila gledališka dvorana polna. Poudarjamo, da ni bila prodana niti ena loža, torej približno K 70,—, in ako prištejemo 100 sedežev v pritličju, bi bili stroški pokriti. Ako še dostavimo, da je računalo „Dramatično društvo“ za dvorano 140 K, dasiravno bi je sicer nihče ne bil rabil in bi se bilo prav lahko zadovoljilo s fiktivnimi stroški, potem je ta deficit umljiv. — Glede neljubih dogodkov v hotelu, oziroma kavarni „Balkan“ ne rečemo ničesar, ker smo si o ljubeznivosti hotelirja Nemca Kögla že zdavnaj storili svoje mnenje. Da mož ni N. D. O. ravno preveč naklonjen, je lahko umljivo, kajti pričakoval je morda, da mu bo N. D. O. nabila prostore za ljubljanski izletniki, kar se pa z ozirom na njegove „hotelske“ cene seveda ni in ne bo nikdar zgodilo in to temmanj, ker ima hotelir Nemeč Kögel lepo navado, da meče skozi vrata slovenske delavce, ki zahtevajo Ciril in Metodove plačilne listke. Komur je tako postopanje hotelirja v Narodnem domu všeč, naj le zahaja h Köglu, narodno delavstvo ve, kaj mu je storiti in to tembolj, ker mu je dobro znano, da ima Kögel kot hotelir v Narodnem domu uslužbene regnikole, ki ne znajo niti besedice slovenski, ki pa izpodjedajo kruh domačinom. Glede natakarijev pa pripomnimo, da Kögel zahteva od slovenskih natakarijev, ki govore po 4 ali 5 jezikov, da mu služijo za 35 K na mesec, dočim imajo povsod drugod plače po 50 K. Seveda zato ne ostane slovenski natakarij v hotelu „Balkan“. Ako bi morda hotelir Kögel želel še kaj več, mu prav radi v javnosti povemo še kaj, kar mu bo gotovo ugajalo! Torej le naprej, radovedni smo, kdo se bo prej naveličal.

d.— **Iz mestne plinarne (gas)** nam poročajo, da je ono novo društvo, ki se je ustanovilo pod patronanco socialnih demokratov, že začelo kazati svoje rožičke. Ti možakarji govorijo, da bodo vsi tisti, ki niso v njihovem društvu, odpuščeni iz plinarne. No, pa se pač nekoliko motijo! N. D. O. ve, kaj je njena dolžnost, in bo storila vse potrebne korake, da ne bo niti eden izmed njenih članov odpuščen, pač pa bo šel marsikdo iz plinarne. dasiravno je v onem novem društvu, ako bo to treba vsled pomanjkanja dela. Naj si le zapomnijo tisti ljudje, da je konec tistih časov, ko so v mestni plinarni gospodarili razni tujezemci. Predno gre iz plinarne kak domačin, bodo odšli prej vsi regnikoli prav do zadnjega! To naj si zapomni tudi ono novo društvo.

d.— **Tožili nas bodo!** Joj, kako smo se prestrašili. Socialni demokrati v okrajni bolniški blagajni tržaški da nas bodo tožili, češ da smo jim delali krivico, ko smo govorili o lumparijah, ki so se

vršile pri ravno kar minolih volitvah v okrajno bolniško blagajno. Kar trepečemo samega strahu! Toda šalo na stran! Strahovite nesramnosti je treba, da se more priti na dan s tako grožnjo, nesramnosti, kakršne je zmožen le človek, ki je izgubil vsak čut poštenosti. Naj le kriči „Rdeči Prapor“, da nas bodo tožili, mi jih celo prosimo, naj nas tožijo, boljše usluge nam ne morejo napraviti, kakor to, jim bomo vsaj pred javnostjo dokazali lumparije, ki so se godile pri teh volitvah. Torej le tožite in dokazali vam bomo, da ste ponujali po 20 stotink za legitimacijo in podpisano glasovnico, dokazali vam bomo, da je policija morala goniti take vaše potvarjevalce volitev iz tovarne! Le tožite nas, in dokazali vam bomo, da so vaši pristaši direktno ukradli volilcu legitimacije in podpisano glasovnico iz žepa, le tožite nas in dokazali vam bomo še toliko takih lepih stvari, da se vam bodo groze ježili lasje! Torej le na dan s tožbo, mi je težko pričakujemo, toda prepričani smo že naprej, da te tožbe ne bo nikoli, kajti bojite se je le vi, ne pa mi, in zato kričite, kakor otrok, ki se boji teme. Vi strahopetci ne bodete nikdar tožili, ker sami veste, da imate res vse one vam očitane grdobije na sebi. Sicer pa le tožite!

d.— **Na naslov c. kr. pošte!** Kar je preveč, je preveč! Pisali smo že o tem, kako c. kr. pošta razpošljala naš list in smo zahtevali tedaj, da naj c. kr. poštna uprava gleda nato, da se ne bodo več dogajali slučajji, da se naš list kratkomalo „izgublja“. Bilo je vednih pritožb s strani naših naročnikov, ali to, kar se je dogajalo z majske številke našega lista, pa presega že vse meje. Lahko rečemo, da najmanj 100 naših naročnikov ni sprejelo lista. List je imel okvir v narodnih barvah in to je najbrž gotove zagrizence tako pikalo, da so list kratkomalo metali proč! Drugače si ne moremo tolmačiti te stvari. Naj bo c. kr. poštna uprava uverjena, da kaj takega nikakor ne bomo trpeli in da bomo storili na pristojnem mestu svoje korake, da bo enkrat za vselej prenehalo tako početje.

d.— **Resno vprašanje.** Sprejeli smo in priobčujemo brez pripombe: Jaz sem eden tistih tržaških delavcev, ki smo svoj čas skladali po krajcarjih in flikah za Narodni dom ter smo zbrali lepe svote in mislili smo, da bo to res Narodni dom. Ali žalibog ni tako. V nedeljo dne 8. majnika je prišla N. D. O. iz Ljubljane in sprejeli smo jo v našem Narodnem domu. Kakor sem izvedel, je morala plačati organizacija 150 K za dvorano, in mora sicer plačati za vsak shod najmanj 25 K. Lastnica Narodnega doma je Posojilnica, ki zahteva za dvorano od nas delavcev, kakor za vsakega drugega, čeravno smo s svojimi žuli zgradili Narodni dom, iz katerega sedaj nemški gostilničar, ki je menda celo odbornik nemškega „šulferajna“, meče slovenske delavce na ulico, kateri zahtevajo Ciril-Methodove listke. Mi slovenski delavci, ki smo svoje flike dajali za Narodni dom, vprašamo, ali je to prav, kar se godi, da ne smemo več v Narodni dom, če ne plačamo posebej zato, in nas še ven mečejo, če pokažemo našo narodnost!

Star narodni delavec.

d.— **Kakor priobčujemo** na drugem mestu, priredi krajevna skupina N. D. O. sv. Marka in sv. Andreja dne 22. maja t. l. na vrtu gostilne pri „Tirolcu“ svoj prvi pomladanski koncert, katerega dobiček je namenjen v naš šibki podporni fond. Ker so stem koncertom spojeni veliki stroški, se odbor skupine vlnudno obrača do tovarišev delavcev s prošnjo, da nam blagovoli podariti kak dar za srečolov. Imena darovalcev se priobčijo v prih. št. „Nar. Delavca“. Darove sprejema

centrala N. D. O. ul. Lavatoio št. 1. in gostilna Babič ul. del Istria.

d.— **Skupina N. D. O. — „prosta luka“** priredi v nedeljo, dne 29. majnika, popoldne v Rojanu svojo veselico. Natlačnejše prihodnjč!

d.— **Krajevna skupina N. D. O. sv. Marka in sv. Andreja** priredi, kakor javljeno, v nedeljo, dne 22. maja t. l. na vrtu gostilne „Gospodarskega društva“ pri sv. M. M. zgornji pri „Tirolcu“ svoj prvi pomladanski koncert s petjem, godbo, igro. šaljivo pošto, srečolovom in plesom. Na tem koncertu sodeluje iz prijaznosti bratsko pevsko društvo „Ilirija“ od sv. Jakoba, godbene točke proizvaja prvokrat v Trstu pevsko, bralno, Sokolsko godbeno društvo „Zvezda“ iz Herpelj v Istri v sokolskem kroju. Tovariše delavce in drugo slav. slovensko občinstvo vlnudno vabimo že danes na to našo prireditev, da nas blagovoli posetiti v čim večjem številu. Ker je prostor gostilne pri „Tirolcu“ jako obsežen in navlašč za take prireditve pripraven, upamo, da bo v nedeljo, 22. maja napolnjen do zadnjega kotička. Ako še pomislimo, da bo čisti dobiček tega koncerta namenjen v prepotrebni podporni fond, mislimo, da smo stem že dovolj utemeljili svoje želje po čim največji udeležbi. Upamo torej, da bo slavno občinstvo upoštevalo to našo prošnjo in prihitelo omenjenega dne v častnem številu na to prvo našo prireditev.

d.— **„Čitalnica“ pri sv. Jakobu v Trstu** priredi v nedeljo dne 15. maja 1910 v dvorani Nar. doma pri sv. Ivanu narodno igro s petjem „Rokovnja čiči“. Začek ob 4 in pol pop., blagajna se odpre ob 3 in pol. Po predstavi ples do polnoči. Pri predstavi in plesu svira popolni društveni orkester.

d.— **Vstopnice za koncert krajevne skupine N. D. O. sv. Marka in sv. Andreja**, kateri se bo vršil v nedeljo, dne 22. maja t. l. na vrtu gostilne „Gospodarskega društva“ pri sv. M. M. Zg.

pri „Tirolcu“ so v predprodaji v N. D. O. ul. Lavatoio 1. I. nadst., v „Tržaškem podpornem in bralnem društvu“ ulica Stadion št. 19., v „Podpornem društvu“ (Nar. dom), v gostilni Babič ul. del Istria in v gostilni pri „Tirolcu“. Tovariši delavci! Požurite se pravočasno za nakup vstopnic, da ne bo na dan koncerta prevelikega navala pri blagajni.

d.— **Z Opčin** nam pišejo: V šotor Cirilmetodarjev na veselilnem prostoru N. D. O. dne 1. majnika ste tudi darovali ga. M. Ferluga št. 77, 1 salamo in 2 botiljki terana, ga. M. Logar pa 10 botiljk refoška, kar je v zadnjem poročilu pomotoma izostalo. Srčna hvala.

Iz Pule. Proslava 1. maja!

Pula, 9. maja.

I ove godine je narodno radništvo dostojno proslavilo radnički blagdan. Za prvi put skupa sa českim narodnim kovinarskim radnicima.

U jutro u 10 sati obdržavala se je manifestaciona skupština u velikoj dvorani „Narodnog Doma“, na kojoj je govorio o značenju proslave drug Vranković, a u ime Čeha drug Storc.

Po podne obdržavala se je u vrtu „Narodnog Doma“ veoma uspjela zabava, koja je bila dobro posječena usprkos neprijatnog vremena. Na zabavi je za prvi put nastupio novoustrojeni pjevački zbor pod vrstnim ravnanjem kapelnika Vogrčića. Zabava je protekla veoma animirano.

Dalje na četrti stran.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

pekarno in sladščičarno

ul. Molin Grande št. 9.

kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladščičice, potice itd.

Udani Josip Taučar

Največja slovenska manifakturna trgovina v Trstu.

Križmančič & Breščak

ulica Nuova št. 37.

U zalogi se nahaja velikanska izbira vsakovrsnega modernega blaga, za spomlad in leto, moške in ženske obleke, raznovrstno perilo, preproge zavese itd. Velikanska izbira vsakorstne drobnarije, za šivilje in krojače vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Udom N. D. O. dajeva 10% popusta

☑ Priporoča se kot Slovena slav. občinstvu za najobilnejši obisk. ☑

GENE ZMERNE.

TELEFON 16-83

Na obroke

Velika zaloga izdelanih oblek

za moške in otroke. Bogat izbor vseh vrst platna za perilo in rjuhe, garniture za mizo in posteljo itd.

Adolf Kosteris, ul. S. Giovanni 16, I. n.

zraven „BUFFET AUTOMATICO“.

POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju.

POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju.

Sprejemajo se naročila po meri.

Velika izbira volnenega blaga.

Delniška glavica: K 15.000.000.

Telefon 19-95.

OSREDNJA BANKA

ČEŠKIH HRANILNIC

Vlog okoli:

K 115.000.000

Naslov za brz.: SPOROBANKA

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

4 1/4 % vloge na knjižice.

MENJALNICA. — BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Centrala denarnih

zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4% bančne obligacije.

Premijene vloge

4 3/4 %

Konsumna zadruga N. D. O.

Prodajalne: ulica Bosco 17. II. ul. Miramare

III. v Škednju. Telefon: št. 23-21.

Čisti dobiček tega vašega prvega gospodarskega podjetja je namenjen le vam in vaši sveti stvari!

mirano do večeri, kada je bilo vrijeme plesa, koji je trajao do polnoći.

Uspjeh zabave je i materijalni, te je donio priličnu svotu u korist „potpornog fonda“.

p.— **Nove prostorije.** Prvim maja preselila se je N. R. O. u nove prostorije, koje žalibože obzirom na naše nesretne prilike u pogledu stanova nijesu još posvema prazne, po tome se niti urediti nijesu mogle. Radništvo osobito mladje već danas marljivo posjećuje iste, te smo uvjereni, da će se sada razviti i življi društveni život, što u starim stanu nije bilo moguće. Ulaz u prostorije je u via Castropola br. 9.

p.— **Tamburaški zbor.** Novoustrojeni tamburaški zbor, kome je pristupilo dvanaest mladih članova i gojenaca, marljivo se pripravlja, te je opravdane nade, da će veoma lijepo uspjati i biti novim poticalom za daljnji rad i velika dobit za našu N. R. O. Vježbe su svaki utorak i četvrtak od 8—9 sati večer.

p.— **Osnutak strukovnih skupina.** Na zadnjem sastanku zaupnika, gdje se je razpravio organizacijski statut, zaključeno je netom isti stupi na snagu, da se osnuju odmah tri strukovne skupine, da se time može uspješnije djelovati u korist organiziranog radništva. Radi toga su se izabrali i dotični pripravnici odbori, koji da urede sve za privedenje u život dotičnih skupina. Netom se stvar uredi, izvjestiti će mo po tanje

p.— **Pitanje nove škole na S. Polikarpu.** Općina je sagradila u predijelu S. Polikarpu novu školsku zgradu, gdje će se otvoriti početkom buduće školske godine nova škola. U tom predijelu, osobito u Verudi, M. Rizzi, M. Paradiso ima sva sila naše djece, te bi bila dužnost roditelja, da se obrate na kompetentne oblasti, kako bi se tamo uvele paralele hrvatske, buduć o pitanju naukovnog jezika nije još bilo govora. Upozoravamo pozvane, da požure stvar.

p.— **Zabave.** Dne 30. aprila i 2. maja imali smo gostovanje slov. kazališta iz Ljubljane, koje je glumilo prvu večer „Kneza Sebastijana“, a drugu

večer dalo je k ncerat. Kazališna dvorana bila je obe večeri puna. Naši diletanti nastupili su u četvrtak 5. ov. mj. s operetom „Sirotna djevojka“, koju su u nedjelju 8. ov. mj. ponovili. Publika ih je nagradila priznanjem. U nedjelju dne 15. ov. mj. imamo koncerat pjevačko-glazbenog društva iz Gorice.

Kako se vidi ne manjka zabava. Nu kruna svih bi bilo gostovanje hrv. opere iz Zagreba, koja bi megla, d- pruži i Tahljanima dokaz o našoj kulturnoj moći. Nastoji se da bi ista mogla ovamo gostovati tri večeri, nu još nije stalno hoće li biti moguće. Zanimanje za istu je već sada općenito.

ds — **Prepoved noćnega ženskoga dela v Avstriji.** Vlada je predložila poslanski zbornici načrt zakona, s katerim se prepoveduje žensko nočno delo. Načrt ima namen, da se izvede tako menovana bernska konvencija z dne 26. avgusta 1906 o prepovedi ženskoga noćnega dela v industriji. Potem načrtu ne morejo biti v industrijskih podjetjih, v katerih je zaposlenih več kakor 10 delavcev, zaposlene osebe ženskoga spola v času od 8. zvečer do 5. zjutraj. Nočni počitek ženskoga delavstva mora znašati najmanj 11 ur. Ta odredba ne zadeva poljedelskih in gozdarskih obrator, rudokopov in gostilničarske ter krčmarske obrti. Izvzete od te določbe so osebe ženskoga spola v starosti nad 16 let in to tedaj, kedar nastopi višja moč, in v takih obratih, kjer se izdelujejo sirovine ali stvari, ki se hitro pokvarijo. Sezonskim podjetjem se dovoljuje, da se nepretrgani nočni počitek za 60 dni v letu skrajša na 10 ur na dan. Ta postava naj bi stopila v veljavo s 1. prosincem leta 1911. Seveda je še veliko vprašanje, ali bo ta načrt postal zakon. Poslanska zbornica se bavi pred vsem z vsemi drugimi stvarmi in nima časa za socialna vprašanja. Pri nas je pač treba čakati in čakati, in še potem po navadi ni nič, ali pa kaj takega, da ni pomagano ni tu ni tam.

Odgovorni urednik: STEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Slovinci! ZA BIRMO

- vsi v urarno in zlatarno -
ulica del Rivo 26
Alojz Povh
Slovensko podjetje!

Zaloga likerjev v sodčkih in butiljkah
Jakob Perharc
TRST — Via delle Acque — TRST
Veliki izbor vsakovrstnih najfinjših in starih vin v buteljkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Filip Ivanišević
: zaloga dalmatinskega vina :
lastni pridelak v Jesenicah pri Omišu
v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)
v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „All' Adria“ ul. Nuova št. 11 in „Al fratelli dalmati“ ul. del Zudecche št. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

.. Vsi Slovenci v slovensko trgovino! .. V. DOBAUSCHEK

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Zaloga izgotovljenih oblek in perila za moške. Kupujem v veliki množini od prvih tovarn, prodajam mnogo in imam male stroške ter mi je tako omogočeno prodajati po neverjetno nizkih cenah

Za novo sezono, velikanski prejemi blaga, 5000 oblek za moške in dečke od K 14.— do 60.— Izven tega bogata izbira, kostumov, površnikov, jopičev, telovnikov, hlač, srajc, jopič, spodnjih hlač, nogavic, ovratnikov, manšetov, halj, montur (terlis) in vsih drugih predmetov za moške. Specijaliteti lastnega izdelka za delavce; srajce z kromskega exforta ter močne hlače in spodnje hlače. Zgotovljajo se obleke za moške po meri.

Časna krojačnica. **Use po nizkih cenah.**
Govori se slovensko.
Priporočam se na najtopleje za Vašo blagohotno podporo.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.
Prvi odhodi iz Trsta:
4. junija parnik „Oceanija“ Novi-York via Patraso-Palermo.
26. maja parnik „Laura“ v Buenos-Aires via Almeria-Las Palmas.
Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksoznimi instalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.
Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Mollu Piccolo št. 2. ali pa h kateremu si bodi agentu ali korespondentu družbe.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo
: : žganjarno : :
ulica Petronio številka 1.
A. B.

KUPUJTE VSI
Kolinsko kavino primes!
VLOGE NA KNJIŽICE
— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —
VLOŽENI DENAR OBREŠTUJE
SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : :
STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI
DOKUMENTOM VKRANJA. — — —

„TRŽAŠKA POSOJILNICA IN HRANILNICA“

registrovana zadruga z omejenim porostvom.
piazzza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.
(Vhod po glavnih stopnjicah). — TELEFON št. 952.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 K. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne.
Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

Poštno-hranilnični račun 816'004.

Cene nizke **M. AITE** brez konkurence

Velika zaloga z manifakturnim blagom
ulica Nuova št. 36, vogal ul. S. Lazzaro, s podružnico ul. S. Lazzaro 5.

V obeh prodajalnicah dobiva se razno blago boljše kakovosti in najmoderneje iz prvih tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tudi velikanska izbira platnega in bombažnega blaga, prtov in prtičev ter vsake vrste perila tudi iz bombaža, ali platna. Veliki izbor vsakovrstnih odevi, kakor tudi koltri lastnega izdelka. Pletenike, svilenine, raznovrstni okraski za šivilje in kitničarke. VELIKANSKI IZBOR SNOVI ZA NARODNE ZASTAVE IN DRUŠTVENE ZNAKE.

Kupljeno blago, katero slučajno ni ugajalo, se zamenja ali pa sed enar vrne brez nikakih zadržkov. Poskusiti in se prepričati

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje).

KUPUJE IN PRODAJA
VREDNOSTNE PAPIRJE
(RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA,
PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)
— VALUTE IN DEVIZE —
PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO
LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskomt menic in inkaso, borzna naročila
SAFE-DEPOSITS
Promese k vsem žrebanjem. — Zavarovanje srečk.
Menjalnica

4 1/4 %
VLOGE NA KNJIŽICE
— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —
VLOŽENI DENAR OBREŠTUJE
SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : :
STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI
DOKUMENTOM VKRANJA. — — —

Uradne ure: 9 — 12., 2-30 — 5.30. — Brzojavi: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 973.